

01076105, 01075106

Object Oriented Programming

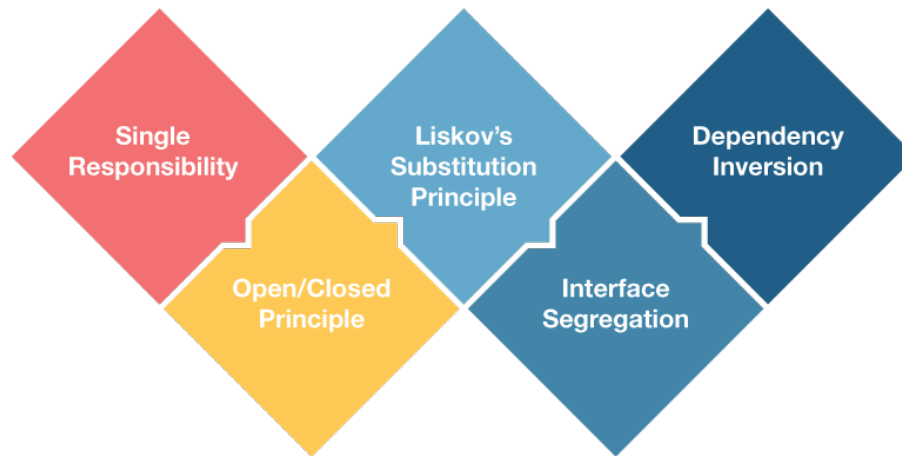
Object Oriented Programming Project

SOLID Principle

SOLID Principle

S.O.L.I.D.

SOLID Principle

- เป็นหลักการที่เสนอโดย Robert Martin เพื่อให้การออกแบบซอฟต์แวร์สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความยืดหยุ่น และบำรุงรักษาได้ง่าย โดยมีหลักการ 5 ข้อ
 - Single Responsibility Principle
 - Open-Closed Principle
 - Liskov Substitution Principle
 - Interface Segregation Principle
 - Dependency Inversion Principle

SOLID Principle

- **Single Responsibility Principle**

- หลักการข้อนี้ คือ แต่ละส่วนประกอบของซอฟต์แวร์ ควรรับผิดชอบเพียงหน้าที่เดียว ดังนั้น คลาส 1 คลาส ก็ควรรับผิดชอบหน้าที่เดียวด้วย (รวมถึง function หรือ method ด้วย)
- ส่วนประกอบของ Class ควรมีความเกี่ยวข้อง (cohesion) กันให้มากที่สุด
- นอกจากนั้น ส่วนประกอบควรขึ้นต่อกัน (coupling) ให้น้อยที่สุดอีกด้วย
- แนวทางการตรวจสอบการออกแบบคลาส จะใช้หลักการดังนี้

A class should have one and only one reason to change.

- ทั้งนี้ก็เพื่อให้ ความจำเป็นต้องแก้ไข คลาส เกิดขึ้นได้น้อยที่สุด

SOLID Principle

- Single Responsibility Principle

ยกตัวอย่าง

```
class Order:

    def __init__(self):
        self.items = []
        self.quantities = []
        self.prices = []
        self.status = "open"

    def add_item(self, name, quantity, price):
        self.items.append(name)
        self.quantities.append(quantity)
        self.prices.append(price)
```


SOLID Principle

- Single Responsibility Principle

```
def total_price(self):
    total = 0
    for i in range(len(self.prices)):
        total += self.quantities[i] * self.prices[i]
    return total

def pay(self, payment_type, security_code):
    if payment_type == "debit":
        print(f"Debit type : security code: {security_code}")
        self.status = "paid"
    elif payment_type == "credit":
        print(f"Credit type : security code: {security_code}")
        self.status = "paid"
    else:
        raise Exception(f"Unknown payment type: {payment_type}")
```


SOLID Principle

- Single Responsibility Principle
 - จะเห็นว่าคลาส Order รับผิดชอบงานหลายอย่าง ซึ่งขัดกับหลักของ Single Responsibility
 - มีการ add order
 - มีการคำนวณราคารวมของ order
 - มีการเก็บเงินใน order
 - การเพิ่ม order และ คำนวณราคาของ order ถือได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน
 - แต่การเก็บเงินมีความไม่เกี่ยวข้องกันพอสมควร ดังนั้นควรแยกคลาส

SOLID Principle

```
class Item:
    def __init__(self, items, quantities, prices):
        self.items = items
        self.quantities = quantities
        self.prices = prices

class Order:

    def __init__(self):
        self.item_list = []
        self.status = "open"

    def add_item(self, name, quantity, price):
        self.item_list.append(Item(name, quantity, price))

    def total_price(self):
        total = 0
        for i in self.item_list:
            total += i.quantities * i.prices
        return total
```


SOLID Principle

- Single Responsibility Principle

— แยกคลาส จะทำให้การเพิ่มประเภทของการชำระเงินง่ายขึ้นด้วย

```
class PaymentProcessor:
    def pay_debit(self, order, security_code):
        print("Processing debit payment type")
        print(f"Verifying security code: {security_code}")
        order.status = "paid"

    def pay_credit(self, order, security_code):
        print("Processing credit payment type")
        print(f"Verifying security code: {security_code}")
        order.status = "paid"
```


SOLID Principle

- **S**ingle Responsibility Principle
- ในส่วนของ method ก็มีข้อแนะนำเช่นกัน ให้รับผิดชอบเพียงหน้าที่เดียว และไม่ควรมีความยาวเกินกว่า 15 บรรทัด (ทั้งนี้ตามความเหมาะสม) และพารามิเตอร์ก็ให้มีประมาณ 3 ตัว
- ในกรณีของ if else ก็ให้มีเงื่อนไขเดียว
- การคำนวณก็ให้คำนวณออกมาในเรื่องเดียว
- โดยสรุป คือ software ควรให้เรียบง่าย ลดความซับซ้อน เพิ่มการ reuse ดูแลรักษาง่าย ข้อผิดพลาดน้อย

SOLID Principle

- **O**pen-Closed Principle
- หลักการข้อนี้มีอยู่ว่า ส่วนประกอบของ Software ควรจะ Close สำหรับการแก้ไข แต่ Open สำหรับการเพิ่มเติม
- หมายความว่าหลังจากที่ Software เขียนเสร็จแล้ว ไม่ควรมีการแก้ไขใดๆ อีกกรณีของคลาส คือ ไม่ไปแตะต้องคลาสนั้นอีก กรณีที่มีการเพิ่มเติม ก็ควรใช้วิธีการ Inheritance มากกว่าจะไปแก้ไขที่คลาสเดิม
- จะยกตัวอย่างเดิม คลาส PaymentProcessor สมมติว่าต้องการจะเพิ่มการชำระเงินแบบใหม่เข้าไป จะต้องแก้ไขคลาสนี้ ซึ่งขัดกับหลักการ Open-Close principle

SOLID Principle

- ดังนั้นเราจะใช้การ inherit จะเห็นว่าหากมีการชำระเงินประเภทอื่นก็สร้างเพิ่ม

```
class PaymentProcessor(ABC):  
    @abstractmethod  
    def pay(self, order, security_code):  
        pass  
  
class DebitPaymentProcessor(PaymentProcessor):  
    def pay(self, order, security_code):  
        print("Processing debit payment type")  
        print(f"Verifying security code: {security_code}")  
        order.status = "paid"  
  
class CreditPaymentProcessor(PaymentProcessor):  
    def pay(self, order, security_code):  
        print("Processing credit payment type")  
        print(f"Verifying security code: {security_code}")  
        order.status = "paid"
```


SOLID Principle

- สมมติว่าสร้างการจ่ายแบบ PromptPay

```
class PromptPaymentProcessor(PaymentProcessor):
    def pay(self, order, security_code):
        print("Processing PromptPay payment type")
        print(f"Using telephone no.: {security_code}")
        order.status = "paid"

order = Order()
order.add_item("Keyboard", 1, 50)
order.add_item("SSD", 1, 150)
order.add_item("USB cable", 2, 5)

print(order.total_price())
processor = PromptPaymentProcessor()
processor.pay(order, "081-234-5678")
```


SOLID Principle

- Liskov Substitution Principle
- ที่ได้ชื่อนี้ เนื่องจากเสนอโดย Barbara Liskov

“We present a way of defining the subtype relation that ensures that subtype objects preserve behavioral properties of their supertypes.” Liskov.

- ความหมายของหลักการนี้ คือ “subclass ต้องสามารถแทนที่ base class ของตัวมันได้”
- เพราะ subclass ควรจะเพิ่มเติมความสามารถจาก base class ของมัน แต่ต้องไม่ทำให้ความสามารถของ class นั้นลดลง

SOLID Principle

- **Liskov Substitution Principle**
- จาก code ที่ผ่านมาจะเห็นว่าในคลาส PromptPaymentProcessor มีการใช้หมายเลขโทรศัพท์ ไม่ใช่ security code ซึ่งทำให้ขัดกับหลักการข้อนี้ เนื่องจากคลาสที่ inherit มา เข้าไปแก้ไขจาก security code เป็นอย่างอื่น
- แนวทางการแก้ไข คือ ใน abstract base class จะนำเอา security code ออกให้เหลือเพียง order

SOLID Principle

- Liskov Substitution Principle

```
class PaymentProcessor(ABC):  
  
    @abstractmethod  
    def pay(self, order):  
        pass  
  
class PromptPaymentProcessor(PaymentProcessor):  
  
    def __init__(self, tel_no):  
        self.tel_no = tel_no  
  
    def pay(self, order):  
        print("Processing promptpay payment type")  
        print(f"Using telephone no: {self.tel_no}")  
        order.status = "paid"
```


SOLID Principle

- Interface Segregation Principle (Segregation = ทำให้แยกออกจากกัน)
- หลักการข้อนี้ นำเสนอโดย “Robert Martin”
- หลักการนี้กล่าวว่า “การแยก Interface ออกตามการใช้งานนั้น ดีกว่าการสร้าง general interface เพื่อใช้งานร่วมกันหลายๆ คลาส”
- เพราะบาง class ไม่ควรจะต้องบังคับให้ implement method ที่ไม่ได้ใช้งาน
- อธิบาย คือ กรณีที่มี object ที่คล้ายๆ กัน ให้แยกแยะว่าแต่ละ object ต้องมี method อะไรบ้าง และจะแบ่งคลาสอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดการ implement method ที่ไม่ได้ใช้งาน

SOLID Principle

- เรามาลองสมมติ Class ของลานจอดรถแห่งนี้ มีดังนี้

```
class ParkingLot:
    def park_car(self):          # Decrease empty spot count by 1
        raise NotImplementedError

    def unpark_car(self):        # Increase empty spots by 1
        raise NotImplementedError

    def get_capacity(self):      # Returns car capacity
        raise NotImplementedError

    def calculate_fee(self, car): # Returns the price based on number of hours
        raise NotImplementedError

    def do_payment(self, car):
        raise NotImplementedError
```


SOLID Principle

- สมมติว่า มีการสร้างลานจอดรถอีกแห่ง แต่ไม่เก็บเงิน หากสร้าง Class ดังนี้

```
class FreeParkingLot(ParkingLot):  
    def park_car(self):          # Decrease empty spot count by 1  
        print('parking')  
  
    def unpark_car(self):        # Increase empty spots by 1  
        print('unparking')  
  
    def get_capacity(self):      # Returns car capacity  
        print('get_capacity')  
  
    def calculate_fee(self, car): # Returns the price based on number of hours  
        return 0  
  
    def do_payment(self, car):  
        raise Exception("Parking lot is free")
```


SOLID Principle

- จะเห็นได้ว่าใน subclass มี method ที่ไม่ได้ใช้อยู่ 2 method คือ do_payment และ calculate_fee ซึ่งทำให้ขัดต่อหลักการ ISP เพราะหากมีการเรียกใช้ขึ้นมาก็จะเกิด Error
- สำหรับแนวทางการแก้ไข คือ ใน ParkingLot ให้ตัด method do_payment และ calculate_fee ออกไป
- และสร้าง subclass ขึ้นมา 2 class คือ PaidParkingLot และ FreeParkingLot โดยใน PaidParkingLot ให้มี method do_payment และ calculate_fee
- เพียงเท่านี้ก็จะไม่มีการบังคับให้ต้อง implement method ที่ไม่ได้ใช้งาน
- อันที่จริง ในตัวอย่างนี้ก็ขัดกับหลักการอื่นๆ ของ SOLID ที่ผ่านม่อีกด้วย เพราะมี cohesion ระหว่างกันน้อย

SOLID Principle

- ในคลาส PaymentProcessor สมมติว่าเราเพิ่มการ OTP ผ่าน SMS เข้าไป เพื่อให้มีความปลอดภัยในการใช้งานมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจะแก้ไขคลาสเป็นดังนี้
- นอกเหนือจะต้อง implement method pay แล้วยังต้อง implement method auth_sms

```
class PaymentProcessor(ABC):  
  
    @abstractmethod  
    def auth_sms(self, code):  
        pass  
  
    @abstractmethod  
    def pay(self, order):  
        pass
```


SOLID Principle

- แต่ปกติการใช้ credit card จะไม่ต้องใช้ SMS หากมีการบังคับก็จะต้อง implement แบบนี้ ทำให้ไม่เป็นไปตามหลัก เรื่อง Interface Segregation Principle

```
class CreditPaymentProcessor(PaymentProcessor):  
  
    def __init__(self, security_code):  
        self.security_code = security_code  
  
    def auth_sms(self, code):  
        raise Exception("Credit card payments don't support SMS code authorization.")  
  
    def pay(self, order):  
        print("Processing credit payment type")  
        print(f"Verifying security code: {self.security_code}")  
        order.status = "paid"
```


SOLID Principle

- ในกรณีนี้ การแก้ไขคือ จะเพิ่ม subclass ของ PaymentProcessor แบบที่ใช้ SMS เพิ่มเข้ามา จากนั้นให้เครดิตการ์ดใช้ PaymentProcessor และการชำระเงินแบบอื่นๆ ให้ใช้ PaymentProcessorSMS

```
class PaymentProcessor(ABC):  
  
    @abstractmethod  
    def pay(self, order):  
        pass  
  
class PaymentProcessorSMS(PaymentProcessor):  
  
    @abstractmethod  
    def auth_sms(self, code):  
        pass
```


SOLID Principle

- นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธี composition ในการแก้ปัญหานี้ได้ด้วย โดยการสร้างคลาส SMSAuthorizer

```
class SMSAuthorizer:

    def __init__(self):
        self.authorized = False

    def verify_code(self, code):
        print(f"Verifying SMS code {code}")
        self.authorized = True

    def is_authorized(self) -> bool:
        return self.authorized
```


SOLID Principle

- จากนั้นคลาสที่ต้องการ authorize ผ่าน SMS ก็ให้ทำดังนี้

```
class DebitPaymentProcessor(PaymentProcessor):  
  
    def __init__(self, security_code, authorizer: SMSAuthorizer):  
        self.security_code = security_code  
        self.authorizer = authorizer  
  
    def pay(self, order):  
        if not self.authorizer.is_authorized():  
            raise Exception("Not authorized")  
        print("Processing debit payment type")  
        print(f"Verifying security code: {self.security_code}")  
        order.status = "paid"
```


SOLID Principle

- Dependency Inversion Principle

- เนื้อหาของหลักการข้อนี้ คือ

“High level modules should not depend upon low level modules. Both should depend upon abstractions.”

“Abstractions should not depend upon details, details should depend upon abstractions.”

- “ของที่เป็น High level module ไม่ควรไปผูกติดกับ Low level module และทั้งสองควรรู้จักกันในรูปแบบ abstraction เท่านั้น” กับ “Abstraction ไม่ควรรู้รายละเอียดการทำงาน แต่โค้ดที่ทำงานที่แท้จริงต้องทำตาม Abstraction ที่วางไว้”

SOLID Principle

- ก่อนอื่นก็ต้องรู้จัก High Level Module กับ Low Level Module ก่อน
- **High level module** คือโค้ดที่รับผิดชอบดูแลภาพรวมของระบบ ซึ่งภายใน High Level Module จะไปเรียกใช้ Low level module ต่างๆ มาทำงานอีกที (สมมติว่าเป็นงานก่อสร้าง High Level Module คือคนคุมงานก่อสร้าง คนคุมงานจะไม่โบกปูนเอง แต่จะดูภาพรวมว่าต้องทำอะไรงานถึงจะเสร็จ)
- **Low level module** คือโค้ดที่มีหน้าที่ทำงานจริงๆ เช่น เขียนลงไฟล์ สมมติว่าเป็นงานก่อสร้าง ก็คือคนโบกปูน)
- จะเห็นว่าถ้าออกแบบระบบให้ดี ทั้ง High Level และ Low Level ไม่ควรจะต้องขึ้นต่อกัน เช่น คนคุมงาน ก็สามารถคุมงานคนไหนก็ได้ที่โบกปูนเป็น และ คนโบกปูน ก็สามารถทำงานไหนก็ได้ ที่ได้รับการสั่งงาน คือ จะมีการขึ้นต่อกันน้อย

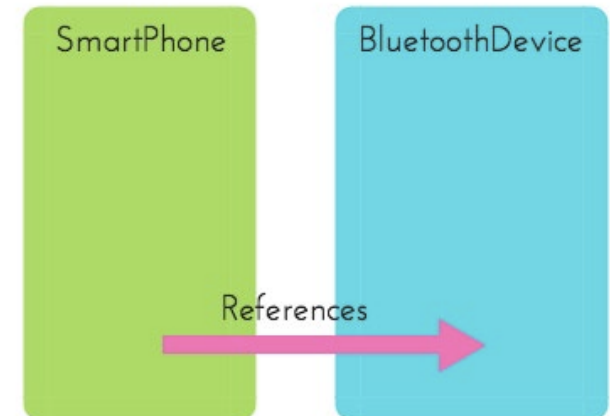
SOLID Principle

- สมมติมี Class ดังนี้

```
class BluetoothDevice:
    def connect(self): # do low level network tasks
        pass
    def scan(self):
        pass

class SmartPhone:
    def __init__(self, tel_no):
        self.__tel_no = tel_no
        self.__bt = BluetoothDevice
        # create object BluetoothDevice in Class

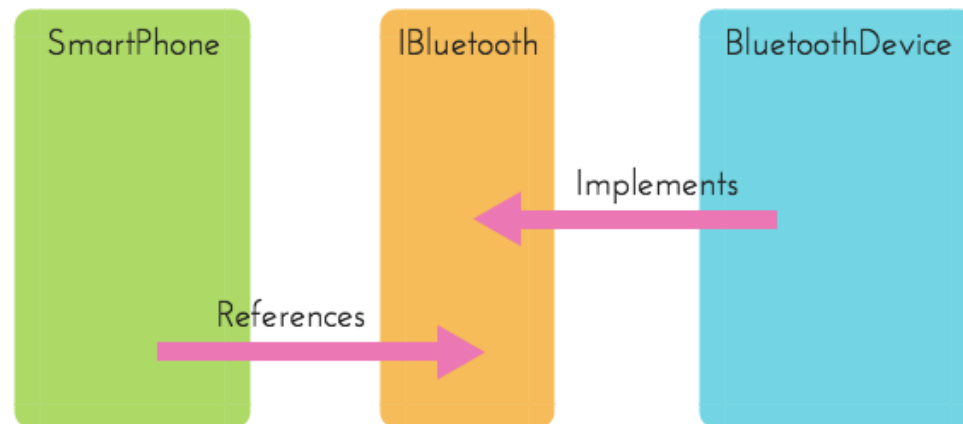
    def connect_bluetooth(self):
        self.__bt.connect()
```


SOLID Principle

- คลาสตาม slide ก่อนหน้า ออกแบบได้ถูกหลัก Single Responsibility เพราะได้แยกคลาสของ SmartPhone และ BluetoothDevice ออกจากกันตามหน้าที่แล้ว
- แต่ก็ขัดกับหลัก DIP เพราะ High level module ไปผูกติดกับ Low level module หากมีการเปลี่ยนแปลงของ Low level module ก็จะมีผลกระทบต่อ High level module
- ดังนั้นจะ redesign เป็นแบบนี้ ตัว SmartPhone จะเป็นอิสระจาก BluetoothDev.

SOLID Principle

```
from abc import ABC

class IBluetooth(ABC):
    def connect(self): # do low level network tasks
        pass
    def scan(self):
        pass

class BluetoothDevice(Bluetooth):
    def connect(self): # do low level network tasks
        print('bluetooth connect')
    def scan(self):
        print('bluetooth scan')
```

```
class SmartPhone:
    def __init__(self, tel_no, bt):
        self.__tel_no = tel_no
        self.__bt = bt

    def connect_bluetooth(self):
        self.__bt.connect()

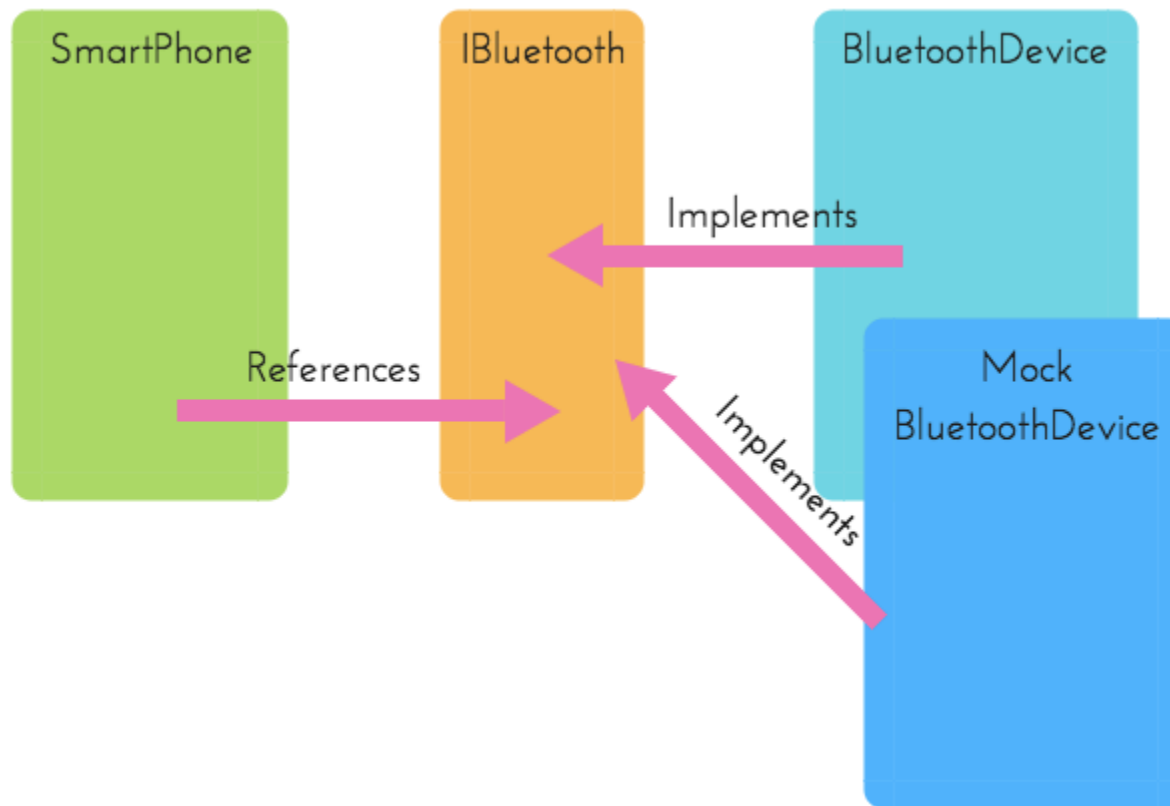
bt = BluetoothDevice()
phone = SmartPhone('0812345678', bt)
```

- จะเห็นว่ามีการสร้าง object ขึ้นก่อน แล้วส่งเป็น argument ให้กับ SmartPhone

SOLID Principle

- นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมต่ออุปกรณ์ Bluetooth แบบใหม่ง่ายขึ้น (หรือ test)

For your attention